

GENESIS

FYRSTA BÓK MÓSE

Sköpun heims og frumsaga

Sköpun heimsins

1 ¹Í upphafi skapaði Guð himin og jörð.
²Jörðin var þá auð og tóm, og myrkur grúfði yfir djúpinu, og andi Guðs sveif yfir vötnunum.

³Guð sagði:

„Verði ljós!“

Og það varð ljós.

⁴Guð sá, að ljósið var gott, og Guð greindi ljósið frá myrkurinu. ⁵Og Guð kallaði ljósið dag, en myrkið kallaði hann nótt.

Það varð kveld og það varð morgunn, hinn fyrsti dagur.

⁶Guð sagði:

„Verði festing milli vatnanna, og hún greini vötn frá vötnum.“

⁷Þá gjörði Guð festinguna og greindi vötnin, sem voru undir festingunni, frá þeim vötnum, sem voru yfir henni. Og það varð svo.

⁸Og Guð kallaði festinguna himin.

Það varð kveld og það varð morgunn, hinn annar dagur.

⁹Guð sagði:

„Safnist vötnin undir himninum í einn stað, svo að þurrlendið sjáist.“

Og það varð svo.

¹⁰Guð kallaði þurrlendið jörð, en safn vatnanna kallaði hann sjó.

Og Guð sá, að það var gott.

¹¹Guð sagði:

„Láti jörðin af sér spretta græn grös, sáðjurtir og aldintré, sem hvert beri ávöxt eftir sinni tegund með sæði í á jörðinni.“

Og það varð svo.

¹²Jörðin lét af sér spretta græn grös, jurtir með sæði í, hverja eftir sinni tegund, og aldintré með sæði í sér, hvert eftir sinni tegund.

Og Guð sá, að það var gott.

¹³Það varð kveld og það varð morgunn, hinn þriðji dagur.

¹⁴Guð sagði:

„Verði ljós á festingu himinsins, að þau greini dag frá nóttu og séu til tákns og til að marka tíðir, daga og ár. ¹⁵Og þau séu ljós á festingu himinsins til að lýsa jörðina.“

Og það varð svo.

¹⁶Guð gjörði tvö stóru ljósin: hið stærra ljósið til að ráða degi og hið minna ljósið til að ráða nóttu, svo og stjörnurnar. ¹⁷Og Guð setti þau á festingu himinsins, að þau skyldu lýsa jörðinni ¹⁸og ráða degi og nóttu og greina sundur ljós og myrkur.

Og Guð sá, að það var gott.

¹⁹Það varð kveld og það varð morgunn, hinn fjórði dagur.

²⁰Guð sagði:

„Vötnin verði kvik af lifandi skepnum, og fuglar fljúgi yfir jörðina undir festingu himinsins.“

²¹Þá skapaði Guð hin stóru lagardýr og allar hinar lifandi skepnur, sem hrærast og vötnin eru kvik af, eftir þeirra tegund, og alla fleyga fugla eftir þeirra tegund.

Og Guð sá, að það var gott.

²²Og Guð blessaði þau og sagði:

„Frjóvgist og vaxið og fyllið vötn sjávarins, og fuglum fjölgi á jörðinni.“

²³Það varð kveld og það varð morgunn, hinn fimmti dagur.

1.1 Sköpunin 1M 2.4-25; Jes 42.5; Sl 8; 89.10-13; 104; Jb 26.7-14; 38-39; Sr 16.26-17.10; – er verk Guðs 1M 1.21,27; 2.3-4; 5.1-2; 6.7; 5M 4.32; Mk 13.19; Ef 3.9; Opb 4.11; 10.6, sbr 2Mkk 7.28; – hann skapar með orði sínu Sl 33.9; Jh 1.3; Heb 11.3; sbr Jer 10.12; Ok 8.22-31. 1.3 Ljós Sl 27.1+; 104.2. 1.5 Ljós og myrkur Jes 45.7; 60.19; 2Kor 4.6; Opb 22.5 1.7 Festingin Esk 1.22-25; 2Pt 3.5 1.9 Vötnin safnist saman Jb 26.8-10; 38.8 1.14 Ljós á festingu himins Jes 40.26; Jer 31.35; Br 3.33-35 1.16 Stóru ljósin tvö Sl 104.19; 136.7-9; Sr 43.1-10

²⁴Guð sagði:

„Jörðin leiði fram lifandi skepnur, hverja eftir sinni tegund: fénað, skriðkvikindi og villidýr, hvert eftir sinni tegund.“

Og það varð svo.

²⁵Guð gjörði villidýrin, hvert eftir sinni tegund, fénaðinn eftir sinni tegund og alls konar skriðkvikindi jarðarinnar eftir sinni tegund.

Og Guð sá, að það var gott.

²⁶Guð sagði:

„Vér viljum gjöra manninn eftir vorri mynd, líkan oss, og hann skal drotna yfir fiskum sjávarins og yfir fuglum loftsins og yfir fénaðinum og yfir villidýrunum og yfir öllum skriðkvikindum, sem skriða á jörðinni.“

²⁷Og Guð skapaði manninn eftir sinni mynd, hann skapaði þau karl og konu.

²⁸Og Guð blessaði þau, og Guð sagði við þau:

„Verið frjósöm, margfaldist og uppfyllið jörðina og gjörðið ykkur hana undirgefna og drotnið yfir fiskum sjávarins og yfir fuglum loftsins og yfir öllum dýrum, sem hrærast á jörðinni.“

²⁹Og Guð sagði:

„Sjá, ég gef ykkur alls konar sáðberandi jurtir á allri jörðinni og alls konar tré, sem bera ávöxtu með sæði í. Það sé ykkur til fæðu. ³⁰Og öllum villidýrum og öllum fuglum loftsins og öllum skriðkvikindum á jörðinni, öllu því, sem hefir lifandi sál, gef ég öll grös og jurtir til fæðu.“

Og það varð svo.

³¹Og Guð leit allt, sem hann hafði gjört, og sjá, það var harla gott.

Það varð kveld og það varð morgunn, hinn sjötti dagur.

2 Þannig algjörðist himinn og jörð og öll þeirra þryði.

²Guð lauk á hinum sjöunda degi verki sínu, er hann hafði gjört, og hvíldist hinn

sjöunda dag af öllu verki sínu, er hann hafði gjört.

³Og Guð blessaði hinn sjöunda dag og helgaði hann, því að á honum hvíldist Guð af verki sínu, sem hann hafði skapað og gjört.

⁴Þetta er sagan um uppruna himins og jarðar, er þau voru sköpuð.

Sagan um Paradís

⁵Þegar Drottinn^a Guð gjörði jörðina og himininn, var enn alls enginn runnur merkurinnar til á jörðinni, og engar jurtir spruttu enn á mörkinni, því að Drottinn Guð hafði ekki enn látið rigna á jörðina og engir menn voru til þess að yrkja hana, ⁶en þoku lagði upp af jörðinni, og vökvaði hún allt yfirborð jarðarinnar. ⁷Þá myndaði Drottinn Guð manninn af leiri jarðar og blés lifsanda í nasir hans, og þannig varð maðurinn lifandi sál.

⁸Drottinn Guð plantaði aldingarð í Eden langt austur frá og setti þar manninn, sem hann hafði myndað. ⁹Og Drottinn Guð lét upp vaxa af jörðinni alls konar tré, sem voru gírnileg á að lita og góð að eta af, og lifsins tré í miðjum aldingarðinum og skilningstréð góðs og ills.

¹⁰Fljót rann frá Eden til að vökva aldingarðinn, og þaðan kvíslaðist það og varð að fjörum stórárn. ¹¹Hin fyrsta heitir Píson; hún fellur um allt landið Havíla, þar sem gullið fæst. ¹²Og gull lands þess er gott. Þar fæst bedolakharpeis og sjóamsteinar. ¹³Önnur stórárn heitir Gíhon. Hún fellur um allt Kúsland. ¹⁴Þriðja stórárn heitir Kíddekel. Hún fellur fyrir vestan Assýríu. Fjórdá stórárn er Efrat.

¹⁵Þá tók Drottinn Guð manninn og setti hann í aldingarðinn Eden til að yrkja hann og gæta hans.

¹⁶Og Drottinn Guð bauð manninum og sagði: „Af öllum trjám í aldingarðinum

^a Á hebr.: *Jahve*.

1.25 Villidýrin S1 50.10-11 1.27 Eftir Guðs mynd 1M 9.6; SS 2.23; Sr 17.3; 1Kor 11.7; Kó1 3.10; Jk 3.9; – karl og kona 1M 5.2; Mt19.4; og hlst; sbr G1 3.28 1.28 Guð blessaði þau 1M 9.1; sbr 1.22; – verið frjósöm, margfaldist 1M 8.17; 9.1,7 sbr 1.22; – drotnið 1M 9.2; S1 8.7-9; SS 9.2; 10.2; Jk 3.7 1.31 Það var harla gott S1 104.24; Sr 39.33-35; 1Tm 4.4 2.2 Sjöundi dagur 2M 20.8-11; 31.12; Heb 4.4,10 2.4 Sköpun himins og jarðar 1M 1.1+2.7 Leir jarðar, lifsandi S1 104.29-30 Jb 33.4; 34.14-15; Pd 3.20; 12.7; 1Kor 15.45-49 2.8 Eden 1M 3.23-24; 4.16; Jes 51.3; Esk 28.13; 31.9,16,18; 36.35; J1 2.3 2.9 Lifisins tré Ok 3.18; Opb 2.7; 22.2,14; – gott og ilt 1M 3.5, 22; 5M 1.39; 2S 14.17; 1Kor 3.9; Jes 7.15-16 2.11 Píson Sr 24.25 2.13 Gíkon Sr 24.27

máttu eta eftir vild, ¹⁷en af skilningstrénu góðs og ills mátt þú ekki eta, því að jafn-skjótt og þú etur af því, skalt þú vissulega deyja.“

¹⁸Drottinn Guð sagði: „Eigi er það gott, að maðurinn sé einsamall. Ég vil gjöra honum meðhjálp við hans hæfi.“ ¹⁹Þá myndaði Drottinn Guð af jörðinni öll dýr merkurinnar og alla fugla loftsins og lét þau koma fyrir manninn til þess að sjá, hvað hann nefndi þau. Og hvert það heiti, sem maðurinn gæfi hinum lifandi skepnum, skyldi vera nafn þeirra. ²⁰Og maðurinn gaf nafn öllum fænaðinum og fuglum loftsins og öllum dýrum merkurinnar. En meðhjálp fyrir mann fann hann enga við sitt hæfi. ²¹Þá lét Drottinn Guð fastan svefn falla á manninn. Og er hann var sofnaður, tók hann eitt af rifjum hans og fyllti aftur með holdi. ²²Og Drottinn Guð myndaði konu af rifinu, er hann hafði tekið úr manninum, og leiddi hana til mannsins.

²³Þá sagði maðurinn: „Þetta er loks bein af mínum beinum og hold af mínu holdi. Hún skal karlynja kallast, af því að hún er af karlmanni tekin.“

²⁴Þess vegna yfirgefur maður föður sinn og móður sína og býr við eiginkonu sína, svo að þau verði eitt hold.

²⁵Og þau voru bæði nakin, maðurinn og kona hans, og blygðuðust sín ekki.

Fall mannsins

3 ¹Höggormurinn var slægari en öll önnur dýr merkurinnar, sem Drottinn Guð hafði gjört. Og hann mælti við konuna: „Er það satt, að Guð hafi sagt: „Þið megið ekki eta af neinu tré í aldingarðinum?““

²Þá sagði konan við höggorminn: „Af ávöxtum trjáanna í aldingarðinum megum við eta, ³en af ávexti trésins, sem stendur í miðjum aldingarðinum, af honum,“ sagði Guð, „megið þið ekki eta og ekki snerta hann, ella munuð þið deyja.““

⁴Þá sagði höggormurinn við konuna: „Vissulega munuð þið ekki deyja! ⁵En Guð veit, að jafn skjótt sem þið etið af honum, munu augu ykkar upp ljúkast, og þið munuð verða eins og Guð og vita skyn góðs og ills.“

⁶En er konan sá, að tréð var gott að eta af, fagurt á að lita og girnilegt til fróðleiks, þá tók hún af ávexti þess og át, og hún gaf einnig manni sínum, sem með henni var, og hann át. ⁷Þá lukust upp augu þeirra beggja, og þau urðu þess vör, að þau voru nakin, og þau festu saman fíkjúviðarblöð og gjörðu sér mittisskýlur.

⁸En er þau heyrðu til Drottins Guðs, sem var á gangi í aldingarðinum í kveldsvalanum, þá reyndi maðurinn og kona hans að fela sig fyrir Drottni Guði millum trjáanna í aldingarðinum.

⁹Drottinn Guð kallaði á manninn og sagði við hann: „Hvar ertu?“

¹⁰Hann svaraði: „Ég heyrði til þín í aldingarðinum og varð hræddur, af því að ég er nakinn, og ég faldi mig.“ ¹¹En hann mælti: „Hver hefir sagt þér, að þú værir nakinn? Hefir þú etið af trénu, sem ég bannaði þér að eta af?“

¹²Þá svaraði maðurinn: „Konan, sem þú gafst mér til sambúðar, hún gaf mér af trénu, og ég át.“

¹³Þá sagði Drottinn Guð við konuna: „Hvað hefir þú gjört?“ Og konan svaraði: „Höggormurinn tældi mig, svo að ég át.“

¹⁴Þá sagði Drottinn Guð við höggorminn: „Af því að þú gjörðir þetta, skalt þú vera bölváður meðal alls fænaðarins og allra dýra merkurinnar. Á kvíði þínum skalt þú skrifa og mold eta alla þína lifdaga. ¹⁵Og fjandskap vil ég setja milli þín og konunnar, milli þíns sæðis og hennar sæðis. Það skal merja höfuð þitt, og þú skalt merja hæl þess.“

¹⁶En við konuna sagði hann: „Mikla mun ég gjöra þjáningu þína, er þú verður barnshafandi. Með þraut skalt þú börn

2.17 Deyja Rm 6.23; sbr SS 1.12-15 2.18 Meðhjálp Ok 18.22; Sr 36.24 2.21 Fastur svefn 1M 15.12; IS 26.12; Jes 29.10; Jb 4.13; 33.15 2.22 Kona myndað 1Kor 11.8-9 2.23 Mín bein, mitt hold 1M 29.14; Dm 9.2; 2S 5.1; 19.13-14; sbr 1M 37.27 2.24 Eitt hold M1 2.14-15; Mt 19.5+; – maðurinn og konan Ok 5. 15-20; 31.10-31; Pr 9.9 3.1 Höggormurinn SS 2.24; Jh 8.44+; Opb 20.2 3.5 Eins og Guð 1M 3:22; sbr. Jes 14:14 Esk 28:2; 2P 2:4 3.6 Freisting Jk 1.13-15 3.8 Blygðun 2S 10.4-5; Opb 3.18; 16.15 3.13 Höggormurinn tældi mig 2Kor 11.3; 1Tm 2.14 3.14 Eta mold Jes 49.23; Mik 7.17 3.15 Fjandskapur Opb 12.17 3.16 Með þraut fæða 1M 35.16-18 Jh 16.21+

fæða, og þú hafa löngun til manns þíns, en hann skal drottna yfir þér.“

¹⁷Og við manninn sagði hann: „Af því að þú hlýddir röddu konu þinnar og ást af því tré, sem ég bannaði þér, er ég sagði: „Þú mátt ekki eta af því,“ þá sé jörðin bölvuð þin vegna. Með erfiði skalt þú þig af henni næra alla þína lífdaga.¹⁸Þyrna og þistla skal hún bera þér, og þú skalt eta jurtir merkurinnar.¹⁹Í sveita andlitis þíns skalt þú neyta brauðs þíns, þangað til þú hverfur aftur til jarðarinnar, því að af henni ert þú tekinn. Því að mold ert þú og til moldar skalt þú aftur hverfa!“

²⁰Og maðurinn nefndi konu sína Evu, því að hún varð móðir allra, sem lifa.²¹Og Drottinn Guð gjörði mannum og konu hans skinnkyrtla og lét þau klæðast þeim.

²²Drottinn Guð sagði: „Sjá, maðurinn er orðinn sem einn af oss, þar sem hann veit skyn góðs og ills. Aðeins að hann rétti nú ekki út hönd sína og taki einnig af lífsins tré og eti, og lifi eilíflega!“

²³Þá lét Drottinn Guð hann í burt fara úr aldingarðinum Eden til að yrkja jörðina, sem hann var tekinn af.²⁴Og hann rak manninn burt og setti kerúbana fyrir austan Edengarð og loga hins sveipanda sverðs til að geyma vegarins að lífsins tré.

Iceland
Icelandic
Bible
1982
Thordarsson
BSICE
Reykjavik
Iceland
B206663